

Redimim-nos del complex de dissortats

PERE ORTÍS

A través de la nostra història, els catalans hem rebut tantes garrotades que hem criat un complex de dissortats. Hem criat un complex de fatalitat, que ens rondina que hem nascut per a ser desafortunats i que ens hem de rendir a aquest mal fat. Ens inspira que ens hem de deixar arrossegar per qui secularment ens ha dominat, temorosos de les nostres capacitats i del nostre veïnatge, que ens ha volgut fer viure sota severa vigilància i amb el bastó enlaire per descarregar-nos-el a la primera que ensenyem un alè de personalitat. Han volgut destruir la consciència de qui som i la parla que tenim, perquè són la fibra de la nostra existència i allò que els fa una gran nosa, per raons més que sabudes.

Potser direu que ho faig fort. Però mireu, analitzeu la mentalitat de molts catalans, en especial de les classes més altes i acomodades, que no volen que s'alteri l'*statu quo*, perquè temen pel seu calaix i que se'ls ensorri la fantasma-goria de la seva avinença amb el centre peninsular. Són classe alta i solen parlar en castellà, ja que el català és d'un nivell baix. Mireu, analitzeu el pensament de molta dona catalana, de la cinquantena en amunt, d'aquella que poc o molt rebé les escorrialles malèfiques de la guerra i dels crims comesos per la baixa quera catalana de la revolució, que és l'únic que per a ella compta i per a ella pesa. Aquesta branca social és molt somera, de ment quadrada i molt difícil de pelar, de fer entrar en raó –amb força i ben glorioses excepcions, per sort.

El mal ve de lluny. L'escriptor britànic Edgar A. Peers titula la seva història de Catalunya *Catalonia infelix*. En llatí *infelix* vol dir 'infeliç', 'dissortat', i alludeix a aquest caràcter de la nostra nació i dels seus nacionals. El seu llibre va bàsicament enfocat a aquest punt, llegiu-lo. Relleva l'impacte pèssim que causà en l'ànim dels catalans la decisió presa a Casp, de col·locar-nos davant un rei d'estirp castellana com era el d'Ante-

quera, contra el més legítim dels nostres, com era el comte d'Urgell, Jaume el Dissortat, i fa veure com aquesta és la deua d'on dimana el nostre infortuni secular i com des d'aleshores anem de corcoll a través de la història. El comte d'Urgell mantenia la fe dels catalans i féu guerra contra el castellà d'Antequera, però fou acorralat per aquest a Balaguer, on Jaume se li rendí i se li tirà als peus amb aquella famosa citació del Salm: *Miserere mei, Domine, secundum magnam misericordiam tuam*. «Penediment» que no impedí que el d'Antequera el confinés en un castell i l'hi mantingués ben vigilat per la resta de la seva vida, perquè no pogués tornar a rebel·lar-se. Quina vergonya per a Catalunya!

Però hi ha historiadors que diuen que a Casp, ja Catalunya hi arribava malferida, amb un virus estrany que la minava en decadència. Qui sap si les gestes dels almogàvers, a l'Orient, van desgastat Catalunya o, si més no, van desestabilitzar-la. Cap a Múrcia calia que anessin, i estar-s'hi, cap a Andalusia, i estar-s'hi. Però fora conquestes, a casa i prou, feliços, lliures i sobirans dintre casa. Que no hi ha com això.

Peers es fa creus que després de Casp, quan les coses van mal dades amb el castellà Joan II, el Sens Fe, Catalunya vulgui oferir la corona a un altre monarca castellà, Enric IV de Castella, indicatiu que els alts prohoms del regne català giraven de capoll, no hi tocaven. Per comptes d'Enric IV, fou nomenat el nét del comte d'Urgell, que hem dit, però a dos anys moria i Catalunya tornava a restar òrfena i exposada a la penetració al tron d'estrangers. Menciono aquests fets aïllats en la història perquè són embrionaris i anunciadors d'un esdevenidor incert i farcit de covardies, miopies i irracionalitats per part dels catalans.

Herència que ens marca i ens té com ens té. Després vingueren les fites que jalonon tristament la nostra història: el matrimoni de Ferran amb Isabel de Castella, que tant mal ens féu, Cristò-

fol Colom (*sic*), que si deia a la reina de Castella que era català, aquella l'engegava a pondre, i que utilitzà la ciència i l'experiència marineres dels catalans per a descobrir un món nou, del qual aquella reina de Castella excloué amb decrets catalans i bascos; la dissortada participació en l'*Armada invencible*, que ens portà a fer el ridícul davant la història i en què participaren molts vaixells catalans, ja que Castella no tenia mar; el covard lliurament del Rosselló a França, de part del govern castellà, i el robatori que aquesta en féu contra els drets de la Generalitat, que encara existia; la imposició dels Borbons al tron espanyol; l'enemistat que ens demostraren els Borbons, gelosos del seu imperi únic i amb odi a la llengua i a la identitat dels catalans; l'Onze de Setembre; la negra decadència de tres segles fins a la minsa revifalla de la Renaixença; Franco i l'odi dels militars vencedors sobre la vençuda Catalunya; els beneficis de la *unidad*, en forma de democràcia, sobre Catalunya... I em deixo moltes coses.

Catalans, és hora que alcem el cap. No hem anat bé ni hi anem. Ni que no ho vulguem reconèixer, per por i per falta d'alè. Per falta de bona lectura dels signes del temps i per falta de visió. Mireu què han fet altres nacions valentes de l'actual Europa, ara fa ben poc. S'ho han proposat com una qüestió de dignitat. Que no en té aquell que, podent ser lliure i sobirà, es resigna a viure de genolls davant d'un altre. Ho podem fer i ho hem de fer, sense deixar-ho per a demà. Que el món estarà amb nosaltres. ♦

